

Financováno
Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Vyjádřené názory a stanoviska jsou pouze názory autora (autorů) a nemusí nutně odrážet názory Evropské unie nebo Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za ně nenesou odpovědnost.

Projekt EU4GEO — Erasmus+ / Jean Monnet · interní metodický podklad pro učitele

Metodika pro učitele: Jazykový detektiv

Tercie · Blok 2 · Jazyková rozmanitost EU

Tato metodika shrnuje, jak s materiálem (podcast + tahák + pracovní list) pracovat na jedné 45minutové hodině. Podcast žáky naučí klíčové pojmy (úřední jazyk, jazyková rodina, falešný přítel) i konkrétní čísla s odůvodněním PROČ, čas ve třídě jde do práce se skutečnými nástroji Europa.eu a Google Translate a do diskuse o tom, jestli je jazyková rozmanitost EU dobrá investice, nebo zbytečný náklad.

Cíl hodiny

Žák umí vyjmenovat, že EU má 24 rovnocenných úředních jazyků, rozumí pojmu jazyková rodina a dokáže na konkrétním příkladu (polské a české „sklep“) vysvětlit, co je to falešný přítel a proč je nebezpečný i mezi blízce příbuznými jazyky.

Doporučený průběh hodiny (45 min)

- **0–5 min – Úvod:** Zeptejte se žáků, kolik úředních jazyků si myslí, že má EU, a jestli by podle nich bylo jednodušší mít jen jeden. Nechte odhady zaznít bez korekce.

- **5–12 min – Poslech podcastu:** Pusťte podcast vcelku. Po poslechu krátce shrňte rozdíl mezi úředním jazykem a jazykem, kterým se sice mluví, ale úředním statutem v EU nedisponuje (katalánština, baskičtina, galicijština).
- **12–30 min – Samostatná práce (Europa.eu + Google Translate):** Žáci projdou Kroky 1–3 pracovního listu — najdou seznam 24 jazyků, zařadí osm jazyků do jazykových rodin a v Google Translate si sami ověří falešného přítele „sklep“. Obcházejte třídu a hlídejte, že žáci pracují se skutečnými aktuálními daty z nástrojů, nejen s tím, co si pamatují z podcastu.
- **30–40 min – Diskuse „PROČ“:** Rozeberte společně Krok 4 pracovního listu — je miliarda eur ročně na překlady dobře vynaložený peníz, nebo by byla jedna společná řeč jednodušší a levnější? Nechte zaznít oba pohledy.
- **40–45 min – Shrnutí:** Vraťte se k úvodním odhadům a propojte s „chytáky“ z taháku — jazyková rovnost je politické rozhodnutí, ne technická nutnost, a stojí to reálné peníze.

Na co dát pozor / časté chyby žáků

- **Záměna „úředního jazyka EU“ a „jazyka, kterým se v EU mluví“:** katalánština má desítky milionů mluvčích, ale úředním jazykem EU není — žáci si to často pletou.
- **Podcenění ugrofinské skupiny:** žáci často nevědí, že maďarština, finština a estonština nejsou vůbec příbuzné se svými sousedy.
- **Mýtus „všichni v Evropě umí anglicky“:** podle Eurobarometru se anglicky domluví jen 47 % dospělých v EU jako cizím jazykem, ne všichni.

Hodnocení

Hodnotí se především schopnost vysvětlit PROČ EU trvá na jazykové rovnosti a zdůvodnit vlastní názor na Krok 4 (náklady vs. přínos), ne přesné zapamatování všech 24 jazyků. Stačí zkontrolovat, že žák správně použil Europa.eu i Google Translate a dokázal z nich vyčíst požadované informace.

Odpovědi k otázkám v pracovním listu

- **Krok 1 (poslední úřední jazyk a rok):** Chorvatština, od roku 2013 – stala se 24. úředním jazykem EU po vstupu Chorvatska do Unie.
- **Krok 2 (jazyk mimo tři rodiny):** Maďarština i finština patří do ugrofinské (uralské) rodiny – jsou to jediné dva neindoevropské jazyky z osmičky, zbylých šest (čeština, polština – slovanská; němčina, švédština – germánská; francouzština, italština – románská) je indoevropských.
- **Krok 3 („sklep“ – falešný přítel):** V polštině znamená „sklep“ obchod/prodejnu, v češtině suterén/prostor pod domem – typický příklad falešného přítele mezi blízce příbuznými jazyky.
- **Krok 4 (jedna řeč, nebo 24?):** Otevřená otázka bez jednoho správného řešení – hodnotí se kvalita argumentace (viz box Hodnocení).